Lietas arhīva Nr. A42-00627-18/26
ECLI:LV:ADRJRIT:2018:0830.A420248717.3.S

**SPRIEDUMS**
**Latvijas tautas vārdā**

Rīgā 2018. gada 30. augustā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnesis Romāns Dončenko,

piedaloties pieteicējas AS „A Holding" pārstāvjiem /pers. A/ un /pers. B/,
atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Valsts ieņēmumu dienesta – pārstāvei /pers. C/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz AS „A Holding" pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektores 2017. gada 6. jūnija lēmuma Nr. 30.2?22.8/3173 atcelšanu.

**Aprakstošā daļa**

[1] Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk arī – VID vai dienests) Nodokļu kontroles pārvalde (turpmāk − NKP) no 2015. gada 18. maija līdz 2017. gada 5. janvārim veica pieteicējas AS „A Holding" (iepriekšējie nosaukumi – SIA „DĪLERS" līdz 2015. gada 4. septembrim, AS „DĪLERS" līdz 2016. gada 21. novembrim) pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk ? PVN) auditu par laika periodu no 2014. gada decembra līdz 2015. gada maijam. Auditā tika secināts, ka pieteicēja reģistrējusi grāmatvedībā faktiski nenotikušus darījumus ar SIA „AL METALS", SIA „ALU METALS" un SIA „BARKS M" (turpmāk visi kopā arī – Uzņēmumi) par iekārtu alumīnija lietņu ražošanai un alumīnija lietņu piegādi pieteicējai. Tādēļ auditā tika samazināts pieteicējas deklarētais priekšnodoklis kopsummā par 738 864 *euro*.

Ar VID NKP Lielo nodokļu maksātāju trešās audita daļas 2017. gada 5. janvāra lēmumu Nr. 30.2-23.15/484 (turpmāk – sākotnējais lēmums) pieteicējai samazināta no budžeta atmaksājamā PVN summa par 161 134,57 *euro* un saistībā ar to aprēķināta soda nauda 96 680,72 *euro*, papildu nomaksai budžetā aprēķināts PVN 577 729,43 *euro* un saistībā ar to aprēķināta soda nauda 346 637,68 *euro* un nokavējuma nauda 11 548,23 *euro*. Ievērojot, ka pieteicēja izdarīja atkārtotu pārkāpumu, tad, pamatojoties uz likuma „Par nodokļiem un nodevām" 32.$^4$ panta pirmo daļu, VID NKP atbilstoši minētā likuma 32. panta piektajai daļai noteica soda naudu divkāršā apmērā.

Nepiekrītot sākotnējam lēmumam, pieteicēja to apstrīdēja VID ģenerāldirektoram.

[2] Ar VID ģenerāldirektores 2017. gada 6. jūnija lēmumu Nr. 30.2-22.8/3173 (turpmāk – Lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts. Lēmums pamatots ar to, ka apstrīdētie darījumi faktiski nenotika. Pieteicēja zināja vai tai vajadzēja zināt par iesaistīšanos nepamatotā nodokļu samazināšanas plānā. Par mākslīgi organizētu darījumu ķēdi un gūtām fiskālām priekšrocībām atskaitāmā nodokļa veidā, veicot saskaņotas darbības darījumu ķēdes patiesā labuma guvēja interesēs, liecina turpmāk uzskaitītās pazīmes.

[2.1] Noformētie strīdus darījumu dokumenti, kā arī pieteicējas un Uzņēmumu amatpersonu paskaidrojumi satur vispārīgu informāciju un liedz identificēt darījumu norisi un ir pretrunā ar citiem lietā noskaidrotajiem apstākļiem.

[2.2] Lietā iegūtā un izvērtētā informācija par pieteicējas deklarētajiem tiešajiem un tālākajiem darījumu partneriem (Latvijas komersantiem un ES dalībvalstu uzņēmumiem) liecina par šo uzņēmumu deklarēto darījumu simulatīvo raksturu.

[2.3] Faktiskie preču piegādātāji nav identificējami arī pēc visu darījumu ķēdē iesaistīto deklarēto darījumu partneru saimnieciskās darbības izvērtējuma.

[2.4] Strīdus darījumiem nav gadījuma raksturs, jo tie noformēti ilgstoši.

[2.5] Nav informācijas par alumīnija lietņu (5 %) pārstrādes procesu, kas liecina par formālu lietņu pārstrādes un tālākas realizācijas noformēšanu.

[2.6] Pieteicēja un Uzņēmumi ir kvalificējami kā saistītie uzņēmumi likuma „Par nodokļiem un nodevām" 1. panta 19. punkta g) apakšpunkta izpratnē, jo ir pamats secināt, ka starp tām papildus noslēgta atklātībai nezināma vienošanās ar mērķi iegūt fiskālās priekšrocības. Ņemams vērā arī, ka vienas un tās pašas personas reģistrētas gan kā pieteicējas, gan tās tiešo piegādātāju SIA „AL METALS" un SIA „ALU METALS" dalībnieki un amatpersonas. Pieteicēja un Uzņēmumi izmantojuši vienas un tās pašas adreses saimnieciskās darbības veikšanas vietu reģistrēšanai. Uzņēmumi izmanto pieteicējai piederošo grāmatvedības programmu un tajā ievadīto datu saglabāšanu nodrošina pieteicēja, kas atvieglo atklātībai nezināmu vienošanos noslēgšanu, kā arī liecina par saskaņotām darbībām dokumentu noformēšanā par faktiski nenotikušiem darījumiem.

[2.7] Taksācijas periodos, kuros Uzņēmumi deklarēja iekārtu (pamatlīdzekļu) realizāciju pieteicējai, pieteicēja bija deklarēta kā vienīgā to pircēja. Uzņēmumi savās PVN deklarācijās deklarēja preču realizācijas darījumus ar pieteicēju, taču neveica par deklarētajiem darījumiem aprēķinātā PVN nomaksu budžetā, kā rezultātā Uzņēmumiem pasludināti maksātnespējas procesi, tostarp SIA „BARKS M" maksātnespējas process izbeigts un sabiedrība likvidēta. Turklāt Uzņēmumi ir izslēgti no PVN maksātāju reģistra.

[3] Pieteicēja vērsusies tiesā ar pieteikumu par Lēmuma atcelšanu. Pieteikumā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[3.1] Dienests nepamatoti ierobežo pieteicēju un Uzņēmumu tiesības, pārkāpjot privāttiesību principus un līguma dalībnieku izvēles brīvību līgumu slēgšanā un to satura noteikšanā. Līgumi un tajos norādītā informācija pati par sevi neapliecina un nevar apliecināt darījumu norisi. Dienestam kopsakarā ar līgumiem bija jāvērtē arī citi pierādījumi, tostarp izrakstītās pavadzīmes un pieņemšanas un nodošanas akti. Tas, ka darījumu dokumentos netika iekļauti atsevišķi nosacījumi, pats ar sevi nevar būt par pamatu iestādes šaubām par to, ka darījumi ir notikuši.

[3.2] Preču transportēšana darījumu ietvaros nebija nepieciešama, jo pieteicējas, SIA „AL METALS" un SIA „ALU METALS" struktūrvienības

reģistrētas vienā adresē, bet SIA „BARKS M" ilgu laiku iznomāja pieteicējas īpašumā esošo teritoriju Brīvības gatvē 214c, Rīgā. Pretēji dienesta viedoklim pieteicēja norāda, ka pavadzīmēs nekādu neatbilstību nav un tajās norādītā informācija ļauj izsekot darījumu norisei.

[3.3] Dienests nav pietiekami precīzi uzdevis jautājumus Uzņēmumu amatpersonām un nav veicis nepieciešamās darbības, lai vispusīgi izskatītu lietu. Dienests līdz galam neizzinātos jautājumus patvaļīgi interpretējis par sliktu pieteicējai.

[3.4] Pieteicēja nevar uzņemties atbildību par to, ka tās darījumu partneri nevar apliecināt iegādāto iekārtu izcelsmi, jo pieteicēja savu iespēju robežās ir sniegusi visu tās rīcībā esošo informāciju. Turklāt nepastāv strīds par to, ka iegādātās iekārtas pastāv dabā un ir pieteicējas rīcībā.

[3.5] Informācija par Uzņēmumu nodokļu parādiem nav attiecināma uz pieteicēju.

[3.6] Pieteicējas rīcībā nav dokumentu vai informācijas, kas attiecas uz SIA „AL METALS" un SIA „ALU METALS" iepriekš veiktajiem darījumiem par strīdus preču iegādi. Tiesību normas neuzliek komersantam par pienākumu iegūt šādu informāciju no saviem darījumu partneriem, un šāda rīcība arī neatbilstu normālai komercdarbības praksei. Pieteicēja, noslēdzot darījumus ar Uzņēmumiem, ir veikusi visas nepieciešamās darbības, ko būtu bijis saprātīgi no tās prasīt, pārbaudījusi tai pieejamo informāciju.

[3.7] Lietā nav iegūti objektīvi pierādījumi, ka pieteicēja būtu bijusi iesaistīta nepamatotā nodokļu samazināšanas plānā.

[4] Dienests rakstveida paskaidrojumos pieteikumu uzskata par nepamatotu un lūdz to noraidīt, atsaucoties uz Lēmumā minētajiem argumentiem. Dienests papildus norādījis turpmāk minētos apsvērumus.

[4.1] Dienests nevērtē noslēgtos darījumus no privāttiesību viedokļa, bet gan pārbauda, vai pieteicēja ir izpildījusi likumā ietvertos nosacījumus, lai tai piešķirtu tiesības atskaitīt priekšnodokli.

[4.2] Dienests neapšauba, ka darījumi ir jāvērtē kopsakarā ar citiem pierādījumiem, un tas arī tika darīts. Tomēr, analizējot visus pieteikumā minētos dokumentus, informāciju par veikto darījumu faktiskajiem apstākļiem nevarēja iegūt.

[4.3] Tas vien, ka pieteicēja nepiekrīt lietā esošo dokumentu un pierādījumu novērtējumam, nenozīmē, ka dienests objektīvi nav noskaidrojis lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus.

[4.4] Nav pamatots pieteicējas viedoklis, ka dienesta uzdotie jautājumi Uzņēmumu amatpersonām nav precīzi noformulēti.

[4.5] Ja ir pamatoti apšaubīta tiešo darījumu partneru spēja sniegt pakalpojumus un piegādāt preces, ir jāņem vērā arī pierādījumi, kas attiecas uz tiešo darījumu partneru tālākajiem darījumu partneriem tiktāl, ciktāl tas saistīts ar pieteicējas sniegtajiem pakalpojumiem.

[5] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāve uzturēja pieteikumu, norādot, ka pieteicēja ir iesniegusi visus darījumu apliecinošos dokumentus, pieteicēja apstiprina, ka visi deklarētie darījumi ir faktiski notikuši, iegādātās iekārtas ir uzstādītas un darbojas, par ko iespējams pārliecināties.

[6] Atbildētājas puse pieteikuma neatzina un lūdza to noraidīt, atsaucoties uz Lēmumā un paskaidrojumos tiesai sniegto argumentāciju.

[7] Tiesas sēdē pieteicējas amatpersona /pers. B/ sniedza paskaidrojumus par apstrīdēto darījumu norises apstākļiem.

[8] Tiesas sēdēs tika nopratināti liecinieki: /pers. G/, /pers. H/, /pers. I/, /pers. J/, /pers. K/, /pers. L/, /pers. M/.

**Motīvu daļa**

[9] Noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, tiesa secina, ka pieteikums ir noraidāms.

[10] Atbilstoši Pievienotās vērtības nodokļa likuma 92. panta pirmās daļas 1. punktam priekšnodoklis ir PVN summa, kas norādīta apliekamajai personai izrakstītajā nodokļa rēķinā par iegādātajām precēm vai saņemtajiem pakalpojumiem tās ar nodokli apliekamu darbību nodrošināšanai.

Priekšnodokli var atskaitīt tikai par atbilstoši nodokļa rēķinam faktiski notikušu darījumu, kas atbilst visām minētajā normā norādītajām pazīmēm. Tas nozīmē, ka, pirmkārt, jākonstatē, vai darījums vispār faktiski noticis. Lai iegūtu tiesības atskaitīt priekšnodokli, nav pietiekami, ka darījumi noformēti atbilstoši likuma prasībām, jo darījumiem jābūt arī faktiski notikušiem gan pēc to ekonomiskā, gan juridiskā rakstura (būtības), bet nodokļu rēķinam jāatbilst faktiski notikušam darījumam (*sk. Augstākās tiesas 2017. gada 25. oktobra sprieduma lietā Nr. SKA?294/2017 (A420433012) 4. punktu*).

Ja preces vai pakalpojumi nav saņemti vispār vai nav saņemti no nodokļa rēķinu izsniegušās personas, par ko nodokļu rēķina saņēmējs ir zinājis, priekšnodokļa atskaitīšanas tiesību nav (*sk. Augstākās tiesas 2013. gada 10. maija sprieduma lietā Nr. SKA-2/2013 (A42653407) 7. un 10. punktu un Eiropas Savienības Tiesas 2013. gada 28. februāra rīkojuma lietā Nr. C?563/11 35. punktu*).

Šajā sakarā ir jāievēro, ka priekšnodokli var atskaitīt tikai par darījumu, kas ir patiesi noticis nodokļa maksātāja saimnieciskās darbības ietvaros. Ja darījums noslēgts bez ekonomiska iemesla, proti, galvenokārt vai vienīgi tādēļ, lai iegūtu priekšnodokļa atskaitīšanas tiesības, tad priekšnodokļa atskaitīšanas tiesību nav. Citiem vārdiem, ir aizliegts PVN sistēmu izmantot krāpnieciskā vai citādi ļaunprātīgā (negodprātīgā) nolūkā (*sk. Eiropas Savienības Tiesas 2016. gada 21. februāra sprieduma lietā Nr. C?255/02 68.?70. punktu*).

Vērtējot darījumu un nodokļa maksātāja iespējamu iesaisti priekšnodokļa izkrāpšanā, tiesa var ņemt vērā darījuma pilnībā mākslīgo raksturu, kā arī juridisku, ekonomisku vai personisku saistību starp uzņēmējiem, kuri ir iesaistīti nodokļu samazināšanas plānā (*sk. Eiropas Savienības Tiesas 2006. gada 21. februāra sprieduma lietā Nr. C?255/02 81. punktu*).

Tiesai darījumi jānovērtē no ekonomiskās realitātes jeb atbilstības normālai komercpraksei viedokļa.

[11] Tiesa konstatē turpmāk minētos apstākļus saistībā ar apstrīdētajiem darījumiem.

[12] Saskaņā ar lietas materiālos esošo informāciju pieteicēja iegādājās lavas tekņu komplektu.

[12.1] Pieteicēja un SIA „AL METALS" 2014. gada 10. novembrī noslēdza līgumu Nr. 12-14 (*lietas 1. sējuma 181.?183. lapa*). Saskaņā ar šo līgumu pieteicēja pasūta un pērk, bet SIA „AL METALS" pārdod lavas tekņu komplektu kausēšanas krāsnīm atbilstoši līguma pielikumos norādītajai specifikācijai Nr. 003210 (*turpat, 184.?187. lapa*) par kopējo summu 275 759 *euro*. Prece nogādājama pieteicējai trīs atsevišķās partijās uz adresi Granīta ielā 31, k-5, Acone, Salaspils novads. Pieteicējai jānorēķinās 90 dienu laikā no preces piegādes dienas.

[12.2] SIA „AL METALS" 2014. gada 11., 15. un 19. decembrī izrakstījusi pieteicējai pavadzīmes Nr. AL 14049, AL 14050, AL 14051 par lavas tekņu komplektu piegādi (*turpat, 188., 190., 192. lapa*). Attiecīgajos datumos sastādīti arī akti par šo preču pieņemšanu un nodošanu saskaņā ar iepriekš minētajām pavadzīmēm (*turpat, 189., 191, 193. lapa*).

[12.3] Iepriekš minētos dokumentus pieteicējas vārdā parakstījis /pers. I/, bet SIA „AL METALS" vārdā – /pers. B/. Saskaņā ar tiesai pieejamo Uzņēmumu reģistra informāciju /pers. I/ bija pieteicējas valdes loceklis minētā darījuma norises brīdī un līdz 2015. gada 3. septembrim, bet /pers. B/

minētā darījuma norises brīdī bija gan pieteicējas, gan SIA „AL METALS" valdes loceklis. Turklāt /pers. B/ ir pieteicējas amatpersona un likumiskais pārstāvis lietas iztiesāšanas laikā.

[13] Saskaņā ar lietas materiālos esošo informāciju pieteicēja iegādājās kausētā alumīnija ūdens dzesēšanas sistēmas komplektu.

[13.1] Pieteicēja un SIA „ALU METALS" 2014. gada 24. novembrī noslēdza līgumu Nr. 12-27 (*turpat, 283.?284. lapa*). Saskaņā ar šo līgumu pieteicēja pasūta un iegādājas, bet SIA „ALU METALS" pārdod vienu kausētā alumīnija ūdens dzesēšanas sistēmas komplektu (specifikācija Nr. 6110 (*turpat, 285. lapa*)). Darījuma cena noteikta 338 000 *euro*, preces piegādes termiņš – 2014. gada 31. decembris. Pieteicējai jānorēķinās 120 dienu laikā no preces saņemšanas un pieņemšanas un nodošanas akta parakstīšanas. Precei noteikts trīs gadu garantijas termiņš.

[13.2] SIA „ALU METALS" 2014. gada 2., 5. un 19. decembrī izrakstījusi pieteicējai pavadzīmes Nr. ALU14059, ALU14060, ALU14061 par minētās iekārtas daļu piegādi (*turpat, 286., 288. un 290. lapa*). Attiecīgajos datumos sastādīti arī akti par to pieņemšanu un nodošanu (*turpat, 287., 289. un 291. lapa*). Aktos norādīts, ka prece nodota attiecīgajā datumā Granīta [ielā] 31, k.5, Aconē, Salaspils novadā.

[13.3] Iepriekš minētos dokumentus pieteicējas vārdā parakstījis /pers. B/, bet SIA „ALU METALS" vārdā – /pers. H/, šā uzņēmuma vienīgā amatpersona šā darījuma norises laikā. /pers. H/ šā darījuma norises brīdī bijis arī pieteicējas līdzīpašnieks.

[14] Saskaņā ar lietas materiālos esošo informāciju pieteicēja iegādājās gāzes rekuperācijas sistēmu.

[14.1] Pieteicēja un SIA „BARKS M" 2014. gada 29. decembrī noslēdza pirkuma līgumu Nr. 0081/14 (*lietas 2. sējuma 51.?52. lapa*). Saskaņā ar šo līgumu pieteicēja pasūta un iegādājas, bet SIA „BARKS M" pārdod gāzes rekuperācijas sistēmu. Piegādes nosacījumi paredzēja, ka prece tiek piegādāta atsevišķās partijās, saskaņojot komplektāciju pirms katras atsevišķās piegādes. Darījuma cena noteikta 636 900 *euro* bez PVN. Pieteicējai jānorēķinās 160 dienu laikā no pavadzīmes izrakstīšanas dienas.

[14.2] SIA „BARKS M" 2015. gada 5., 7., 9., 12., 14., 26. un 28. janvārī izrakstījusi pieteicējai pavadzīmes Nr. BM15-0001, BM15-0002, BM15-0003, BM15-0004, BM15-0005, BM15-0010, BM15-0011, BM15-0012 un BM15-0013 par minētās iekārtas attiecīgo daļu piegādi (*turpat 58., 60., 62., 64., 66., 76., 78., 80., 82. lapa).* Attiecīgajos datumos sastādīti arī akti par tās pieņemšanu un nodošanu (*turpat, 59., 61., 63., 65., 67., 77., 79., 81., 83. lapa)*. Aktos norādīts, ka prece attiecīgajā datumā nodota un pieņemta Brīvības gatvē 214C, Rīgā.

[14.3] Iepriekš minētos dokumentus SIA „BARKS M" vārdā parakstījis /pers. J/, šā uzņēmuma vienīgā amatpersona darījuma norises brīdī. Pieteicējas vārdā minēto līgumu parakstījis /pers. M/, pieņemšanas un nodošanas aktus – /pers. B/ un /pers. I/ (2015. gada 26. janvārī), savukārt pavadzīmes – /pers. I/.

[15] Saskaņā ar lietas materiālos esošo informāciju pieteicēja iegādājās konteinerus.

[15.1] Pieteicēja un SIA „BARKS M" 2011. gada 3. oktobrī noslēdza pirkuma līgumu Nr. V/066/11 (*turpat 53.-54. lapa*). Saskaņā ar šo līgumu pieteicēja pasūta un iegādājas, bet SIA „BARKS M" pārdod krāsaino metālu izstrādājumus, lūžņus, dažādas iekārtas. Pārdodamās preces sortiments, daudzums, [piegādes] vieta un laiks tiek saskaņots pirms katras konkrētās preču partijas pārdošanas. Pircējam jānorēķinās 45 dienu laikā no pavadzīmes izrakstīšanas dienas.

[15.2] SIA „BARKS M" 2015. gada 16., 19., 21., 23. janvārī izrakstījusi pieteicējai pavadzīmes Nr. BM15-0006, BM15-0007, BM15-0008, BM15-0009 par konteineru 36 $m^3$ piegādi (trīs konteineri katrā piegādes reizē) (*turpat 68., 70., 72., 74. lapa*). Attiecīgajos datumos sastādīti arī akti par to pieņemšanu un nodošanu (*turpat, 69., 71., 73., 75. lapa).* Aktos norādīts, ka prece nodota attiecīgajā datumā Brīvības gatvē 214C, Rīgā.

[15.3] Iepriekš minētos dokumentus SIA „BARKS M" vārdā parakstījis /pers. J/, Pieteicējas vārdā minēto līgumu parakstījis /pers. M/, bet pavadzīmes un pieņemšanas un nodošanas aktus – /pers. B/.

[16] Saskaņā ar lietas materiālos esošo informāciju pieteicēja iegādājās elektromagnētisko sūkni šķidrā alumīnija maisīšanai.

[16.1] SIA „AL METALS" 2015. gada 12. janvārī nosūtīja pieteicējai vēstuli, izsakot piedāvājumu iegādāties elektromagnētisko iekārtu metāla izvadīšanai no krāsns liešanas iekārtas (*turpat, 179. lapas otra puse*). Piedāvātā cena – 615 890 *euro*.

[16.2] Pieteicēja un SIA „AL METALS" 2015. gada 6. februārī noslēdza līgumu Nr. 02?02?15 (*turpat, 176. lapa – 177. lapas pirmā puse*). Saskaņā ar šo līgumu pieteicēja pasūta un pērk, bet SIA „AL METALS" pārdod elektromagnētisko *pompu* šķidrā alumīnija maisīšanai saskaņā ar specifikāciju Nr. 00712489 (*turpat, 177. lapas otrā puse – 179. lapas pirmā puse*) par kopējo summu 615 890 *euro*. Saskaņā ar līguma 3.1. punktu prece tiek pārdota un piegādāta četrās atsevišķās daļās Granīta ielā 31 k-5, Aconē, Salaspils novadā. Pieteicējai jānorēķinās 90 dienu laikā no preces piegādes dienas.

[16.3] SIA „AL METALS" 2015. gada 10., 17., 24. un 26. februārī izrakstījusi pieteicējai pavadzīmes Nr. AL 15001, AL 15002, AL 15003 un AL 15004 par minētās iekārtas piegādi (*turpat, 231., 236., 238. un 240. lapa*). Attiecīgajos datumos sastādīti arī akti par tās pieņemšanu un nodošanu (*turpat, 233., 235., 239. un 241. lapa*). Aktos norādīts, ka prece nodota attiecīgajā datumā Granīta [ielā] 31, k.5, Aconē, Salaspils novadā.

[16.4] Iepriekš minētos dokumentus pieteicējas vārdā parakstījis /pers. I/, bet SIA „AL METALS" vārdā – /pers. B/.

[17] Saskaņā ar lietas materiālos esošo informāciju pieteicēja iegādājās šķidrā alumīnija dzesēšanas sistēmu un metāla karkasu kausēšanas krāsnij.

[17.1] Pieteicēja un SIA „ALU METALS" 2015. gada 1. martā noslēdza līgumu Nr. 12-27 (*turpat, 279. lapa – 280. lapas pirmā puse*). Saskaņā ar šo līgumu pieteicēja pasūta un pērk, bet SIA „ALU METALS" pārdod šķidrā alumīnija dzesēšanas sistēmas 4.?6. daļas (specifikācija Nr. 6110 (*turpat, 280. lapas otrā puse*)) un metāla karkasa kausēšanas krāsnij 4.?6. daļas (lokālā tāme Nr. 002 (*turpat, 281. lapas pirmā puse*)). Cena dzesēšanas sistēmai noteikta 338 000 *euro*, bet kausēšanas krāsns karkasam – 335 775 *euro*. Prece piegādājama pieteicējai līdz 2015. gada 1. aprīlim. Pieteicējai jānorēķinās 120 dienu laikā no preces saņemšanas un pieņemšanas un nodošanas akta parakstīšanas. Precei noteikts trīs gadu garantijas termiņš.

[17.2] SIA „ALU METALS" 2015. gada 10., 16. un 18. martā izrakstījusi pieteicējai pavadzīmes Nr. ALU 15004, ALU 15005, ALU 15006 par metāla karkasa kausēšanas krāsnij attiecīgo daļu (4., 5. un 6.) piegādi (*lietas 2. sējuma 4. lapa, 1. sējuma 317., 320. lapa*). Attiecīgajos datumos sastādīti arī akti par to pieņemšanu un nodošanu (*lietas 2. sējuma 3. un 6. lapa, 1. sējuma 319. lapa*).

[17.3] SIA „ALU METALS" 2015. gada 19., 25. un 27. martā izrakstījusi pieteicējai pavadzīmes Nr. ALU 15007, ALU 15008, ALU 15009 par minētās sistēmas attiecīgo daļu (4., 5. un 6.) piegādi (*lietas 1. sējuma 306., 309. un 312. lapa*). Attiecīgajos datumos sastādīti arī akti par to pieņemšanu un nodošanu (*turpat, 308., 311. un 314. lapa*). Aktos norādīts, ka šķidrā alumīnija dzesēšanas sistēmas attiecīgā daļa nodota attiecīgajā datumā Granīta [ielā] 31, k.5, Aconē, Salaspils pagastā.

[17.4] Iepriekš minētos dokumentus SIA „ALU METALS" vārdā parakstījis /pers. H/. Pieteicējas vārdā iepriekš minēto līgumu parakstījis /pers. M/, darījuma brīdī pieteicējas valdes priekšsēdētājs, bet iepriekš minētās pavadzīmes – /pers. I/.

[18] Saskaņā ar lietas materiālos esošo informāciju pieteicēja iegādājās dūmvadu sistēmu kausēšanas krāsnij.

[18.1] Pieteicēja un SIA „ALU METALS" 2015. gada 20. aprīlī noslēdza līgumu Nr. 08?14 (*turpat, 281. lapas otrā puse – 282. lapas otrā puse*). Saskaņā ar šo līgumu pieteicēja pasūta un iegādājas, bet SIA „ALU METALS" pārdod dūmvadu sistēmu kausēšanas krāsnij (1-3 daļas) saskaņā ar specifikāciju (lokālo tāmi) Nr. 002 (*turpat, 282. lapas otra puse*) par kopējo summu 243 815 *euro*. Preces piegādes termiņš – 2015. gada 20. maijs. Pieteicējai jānorēķinās 120 dienu laikā no preces saņemšanas un pieņemšanas un nodošanas akta parakstīšanas. Precei noteikts trīs gadu garantijas termiņš.

[18.2] SIA „ALU METALS" 2015. gada 27., 28. un 29. aprīlī izrakstījusi pieteicējai pavadzīmes Nr. ALU 15010, ALU 15011 un ALU 15012 par minētās iekārtas attiecīgo daļu piegādi (*turpat, 301., 298. un 295. lapa*). Attiecīgajos datumos sastādīti arī akti par to pieņemšanu un nodošanu (*turpat, 303., 300. un 297. lapa*). Aktos norādīts, ka prece nodota attiecīgajā datumā Granīta [ielā] 31, k.5, Aconē, Salaspils novadā.

[18.3] Iepriekš minētos dokumentus SIA „ALU METALS" vārdā parakstījis /pers. H/. Savukārt pieteicējas vārdā iepriekš minēto līgumu parakstījis /pers. M/, bet iepriekš minētās pavadzīmes un pieņemšanas un nodošanas aktus – /pers. B/.

[19] Lietā ir atrodami šādi pieteicējas sastādīti akti par pamatlīdzekļu ieviešanu ekspluatācijā.

[19.1] Akts Nr. PL092014, kas datēts ar 2014. gada 19. decembri, par lavas tekņu komplekta kausēšanas krāsnij (1.-3. daļa) nodošanu ekspluatācijā (*turpat, 243. lapa*). Norādīta iegādes vērtība – 227 900 *euro*.

[19.2] Akts Nr. PL082014, kas datēts ar 2014. gada 19. decembri, par kausētā alumīnija atdzesēšanas sistēmas (1.-3. daļa) nodošanu ekspluatācijā (*turpat, 253. lapa*). Norādīta iegādes vērtība – 280 900 *euro*.

[19.3] Akts Nr. PL032015 , kas datēts ar 2015. gada 27. februāri, par elektromagnētiskās *pompas* šķidrā alumīnija maisīšanai nodošanu ekspluatācijā (*turpat, 230. lapa*). Norādīta iegādes vērtība – 509 900 *euro*.

[19.4] Akts Nr. PL012015, kas datēts ar 2015. gada 30. janvāri, par 12 konteineru nodošanu ekspluatācijā (*lietas 2. sējuma 56. lapa*). Norādītā iegādes vērtība – 86 400 *euro*.

[19.5] Akts Nr. PL022015, kas datēts ar 2015. gada 30. janvāri, par gāzes rekuperācijas sistēmas nodošanu ekspluatācijā (*turpat 57. lapa*). Norādītā iegādes vērtība – 636 900 *euro*.

[19.6] Iepriekš minētajos aktos norādīts, ka tos sastādījusi komisija šādā sastāvā: priekšsēdētājs /pers. M/, komisijas locekļi /pers. B/, /pers. I/ un /pers. G/. Minētās personas šos aktus arī parakstījušas. Aktus apstiprinājis /pers. I/.

[19.7] Akts Nr. ALU15007-15009 , kas datēts ar 2015. gada 30. martu, par šķidrā alumīnija dzesēšanas sistēmas (4.-6. daļa) nodošanu ekspluatācijā (*turpat 304. lapa*). Norādītā iegādes vērtība – 280 000 *euro*.

[19.8] Akts Nr. ALU15010-15012, kas datēts ar 2015. gada 30. aprīli, par dūmvadu sistēmas kausēšanas krāsnij (1.-3. daļa) nodošanu ekspluatācijā (*turpat, 293.-294. lapa*). Norādītā iegādes vērtība – 201 500 *euro*.

[19.9] Iepriekš minētajos aktos norādīts, ka tos sastādījusi komisija tādā pašā sastāvā, izņemot /pers. M/.

[19.10] Visos iepriekš minētajos aktos norādīts, ka, saņemot materiālo vērtību, ar tehniskajiem, apdrošināšanas un drošības noteikumiem materiāli atbildīgās personas iepazīstinātas un apņemas tos izpildīt.

[20] Turpmāk tiesa analizēs apstākļus attiecībā uz darījumiem par alumīnija lietņu iegādi. Tiesa konstatē lietā šādus darījumu norisi apliecinošus dokumentus.

[20.1] Pieteicēja un SIA „AL METALS" 2015. gada 1. aprīlī noslēdza pirkuma līgumu Nr. 01?04 (*lietas 1. sējuma 180. lapa*). Saskaņā ar šo līgumu pieteicēja pasūta un pērk, bet SIA „AL METALS" pārdod preci, kas līgumā definēta kā *Aluminium legature Ni 5 %*. Pārdodamās preces sortiments, kvalitāte, daudzums, [piegādes] vieta un laiks tiek mutiski saskaņots pirms katras konkrētās preču partijas pārdošanas un tiek norādīts attiecīgajās pavadzīmēs. Preces cena nosakāma par metrisko tonnu. Samaksa par pirkumu veicama 120 dienu laikā pēc pavadzīmes izrakstīšanas.

[20.2] SIA „AL METALS" 2015. gada 9., 15., 20., 21., 23., 29. un 30. aprīlī, 15., 18., 19., 20., 22., 25., 26. un 27. maijā izrakstījusi pieteicējai kopā 15 pavadzīmes Nr. AL 15005, AL 15006, AL 15007, AL 15008, AL 15009, AL 15010, AL 15011, AL 15012, AL 15013, AL 15014, AL 15015, AL 15016, AL 15017, AL 15018 un AL 15019 ( *turpat, 215.?229. lapa*). Visās pavadzīmēs preču nosaukums norādīts: „Aluminium legature NI5% lietņi", daudzums – 24 tonnas, iekraušanas un izkraušanas adrese norādīta – Granīta iela 31, k-5, Acone, Salaspils novads. Pavadzīmēs norādīts, ka piegāde veikta bez pārvadājuma. Aprīlī izrakstītajās pavadzīmēs norādītā cena par vienu tonnu bija 3100 *euro*, bet maijā – 2595,8333 *euro*.

[20.3] Iepriekš minētos dokumentus pieteicējas vārdā parakstījis /pers. I/, bet SIA „AL METALS" vārdā – /pers. B/.

[21] Tiesas ieskatā, vērtējot darījumu faktisko esamību, īpaša nozīme ir tajos tieši piedalījušos personu paskaidrojumiem.

[22] Lietā ir /pers. B/ 2016. gada 28. decembrī dienestam sniegtais paskaidrojums (*lietas 1. sējuma 267.?275. lapa*) . /pers. B/ minēto paskaidrojumu sniedzis kā SIA „AL METALS" amatpersona. /pers. B/ paskaidroja, ka apstrīdēto darījumu norises brīdī viņš nav bijis pieteicējas amatpersona, ir bijis vienīgi tās akcionārs un nav piedalījies pieteicējas komercdarbībā. Paskaidroja, ka SIA „AL METALS" pārdeva pieteicējai lavas tekņu komplektus un elektromagnētisko sūkni no uzņēmuma pamatlīdzekļiem. Tie bija iegādāti 2010.–2011. gadā. Pirms pārdošanas tie tika noņemti no grāmatvedības uzskaites un tika pārvietoti uz noliktavu. Pieteicēja transportēja preci no SIA „AL METALS" noliktavas. Iekārtas montāžu SIA „AL METALS" nebija veicis. Par alumīnija lietņiem paskaidrots, ka tie iegādāti no ārvalsts komersanta *Diova International s.r.o*. Prece tika saņemta noliktavā un tālāk transportēta ar autoiekrāvēju uz pieteicējas noliktavu.

[23] Tiesas sēdē /pers. B/, esot jau pieteicējas amatpersonas un līdz ar to pieteicējas pārstāvja statusā, paskaidroja par apstrīdēto darījumu norisi turpmāk minēto. Ar pieteicēju viņš ir saistīts jau kopš tās dibināšanas 1997. gadā. Uzņēmuma pamatdarbības veids bijis alumīnija sakausējumu ražošana, un paralēli tam uzņēmums nodarbojies ar metāllūžņu uzpirkšanu, pārdošanu un pārstrādi. /pers. B/ 2014. gada vasarā iegādājies uzņēmumu SIA „AL METALS", kuras pamatlīdzekļos bija lavas tekņu komplekts alumīnija kausēšanas krāsnij. /pers. B/ iegādājies šo uzņēmumu, lai pēc tam varētu pārdot pieteicējai minēto komplektu, jo tajā laikā pieteicēja bija sākusi darbu pie krāsns izbūves. /pers. B/ bijis drošs, ka pieteicēja šo komplektu pirks, jo pats ieņēmis amatu AS „A Holding" un arī vienojies mutiski ar pieteicēju, ka tā šīs detaļas iegādāsies. /pers. B/ ar SIA „AL METALS" īpašnieku /pers. R/ iepazīstinājis /pers. I/. /pers. B/ šajā darījumā saskatījis izdevīgumu sev. SIA „AL METALS" rīcībā esošās iekārtas, pēc /pers. L/ teiktā, esot bijušas atrastas starp iepirktajiem metāllūžņiem. Izskatījās, ka tās iepriekš bijušas demontētas no kādiem uzņēmumiem. Pirms iegādes tās atradās SIA „AL METALS" noliktavā, izjauktā stāvoklī, un tās apsekojis pieteicējas ražošanas vadītājs /pers. K/, kurš atzinis, ka tās iespējams saremontēt un izmantot jaunās krāsns būvniecībai. Iekārtu restaurācijai bija nepieciešami nelieli ieguldījumi, no 15 līdz 30 tūkstošu *euro* apmērā. Saistībā ar pieteicējas uzsākto jaunas krāsns izbūves projektu /pers. B/ paskaidroja, ka par to kopumā bijis atbildīgs /pers. M/, kurš veicis arī projekta tehnisko izstrādi kopā ar /pers.

K/.

[24] Būdams nopratināts liecinieka statusā, /pers. M/ liecināja, ka pieteicējas ražotnē esošajai krāsnij bijusi zema energoefektivitāte, tādēļ ticis pieņemts lēmums būvēt jaunu krāsni, kas atbilstu vides prasībām un samazinātu izdevumus. Pieteicējas pārstāvji piedalījušies dažādās iekārtu izstādēs; tika nosūtīti pieprasījumi iekārtu ražotājiem. Saņemot atbildes, bijis skaidrs, ka iegādāties iekārtas no ražotājiem būtu ļoti dārgi. Tādēļ tika sākts darbs pie iekārtu izgatavošanas pašu spēkiem, jo pieteicējai bijušas zināmas tehnoloģijas un šāda pieredze jau ir bijusi agrāk. Pieteicēja izsūtījusi pieprasījumus Latvijas uzņēmumiem, kas varētu būt ieinteresēti izgatavot vai piegādāt gāzes iekārtas, metāla konstrukcijas un citas detaļas. Rūpnīcas direktors /pers. K/ datorizētajā projektēšanas programmā izstrādājis krāns projekta rasējumus. Tika saņemti piedāvājumi no Uzņēmumiem, kas bijuši atbilstoši pieteicējas vajadzībām. Pieteicēju apmierinājusi arī cena. Krāsns izbūves laikā atklājies, ka trūkst dažu detaļu, kuras arī piegādājuši Uzņēmumi. Krāsns sastāvdaļu savietošana notikusi pašu spēkiem saskaņā ar speciālu projektu. Daļa no krāsns sastāvdaļām bijušas jaunas, daļa lietotas. Dažām bijis zināms ražotājs, dažām nē. Par Igaunijas komercsabiedrību *OU TranssFera DR* /pers. M/ paskaidroja, ka ir bijis tās kapitāldaļu īpašnieks, bet nav piedalījies tās komercdarbībā. Par noslēgtajiem līgumiem ar Uzņēmumiem /pers. M/ liecināja, ka tie tika sagatavoti pēc viena parauga un no pieteicējas puses tos parakstīja tā amatpersona, kas konkrētajā brīdī bijusi uz vietas.

[25] Kā izriet no sākotnējā lēmuma, /pers. J/ audita laikā 2016. gada 10. novembrī klātienē sniedzis dienestam mutiskus paskaidrojumus, norādot, ka pats personīgi bija izgatavojis no metāllūžņiem gāzes rekuperācijas sistēmu un konteinerus, kas pēc tam tikuši pārdoti pieteicējai. /pers. J/ papildus sniedzis dienestam paskaidrojumu elektroniskā pasta vēstules formā, apstiprinot SIA „BARKS M" un pieteicējas noslēgtos darījumus (*lietas 2. sējuma 110. lapa*).

[26] Būdams nopratināts liecinieka statusā, /pers. J/ liecināja, ka laikā, kad viņš bijis SIA „BARKS M" amatpersona, pieteicēja bijusi tās galvenā sadarbības partnere, kurai tika realizēti metāllūžņi. Kad pieteicēja sākusi darbu pie alumīnija kausēšanas krāsns izbūves, /pers. J/ konstatējis no kāda objekta atvestajos metāllūžņos iekārtu – gāzes degļus ar sistēmu, kuru bija iespējams modificēt. /pers. J/ vērsies pie /pers. M/, kurš piedāvājis viņam izdarīt to pašam, un /pers. J/ piekritis. Darbu veikšana prasījusi apmēram divus mēnešus, bijis nepieciešams griezējs un metināšanas aparāts. Pirms vienoties par cenu, /pers. J/ ieskatījies internetā un salīdzinājis līdzīgus piedāvājumus. Darbu veikšanā viņam bijuši vairāki palīgi. Līdzīgi tika noslēgti darījumi par konteineru piegādi. Metāllūžņos tika atrasti derīgi materiāli – metāla loksnes un profili, un no tiem tika izgatavoti konteineri. /pers. J/ paskaidroja, ka pēc izglītības ir metinātājs.

[27] Lietā ir /pers. H/ 2016. gada 21. decembrī dienestam sniegtais paskaidrojums (*lietas 2. sējuma 40.?48. lapa*). Dienests uzdevis jautājumu, kādēļ pieteicējai pārdoto iekārtu piegādē kā starpnieks tikusi iesaistīta SIA „ALU METALS", ja /pers. H/ ir bijis līdzīpašnieks abās komercsabiedrībās. /pers. H/ atbildējis, ka viņš ir tikai pieteicējas akcionārs un tās saimnieciskajā darbībā nav piedalījies. Kausētā alumīnija dzesēšanas sistēma bija iegādāta 2014. gadā no Čehijas uzņēmuma *Lucky Invest s.r.o*., šķidrā alumīnija dzesēšanas sistēma, metāla karkass un dūmvadu sistēma kausēšanas krāsnij bija iegādāti 2015. gadā no Igaunijas uzņēmuma *OU TranssFera DR*. Iekārtu rasējumu un specifikāciju izgatavošanai bija piesaistīti speciālisti. Preces transportēja pircējs līdz savai noliktavai. SIA „ALU METALS" neveica iekārtu montāžu. Apmaksa piegādātājiem bija notikusi pilnā apmērā, tāpat arī iekārtas pircējs bija pilnībā norēķinājies.

[28] Būdams nopratināts liecinieka statusā, /pers. H/ liecināja, ka ir pieteicējas kapitāldaļu īpašnieks kopš tās dibināšanas brīža. 2008. gadā viņš nodibinājis sev vienīgajam piederošo komercsabiedrību SIA „ALU METALS". Pieteicēja ražoja alumīnija lietņus, bet SIA „ALU METALS" tai pārdevusi alumīniju. SIA „ALU METALS" bija vairāki metāllūžņu pieņemšanas punkti. Būdams pieteicējas akcionārs, /pers. H/ zinājis par plāniem uzbūvēt Baltijas valstīs lielāko kausēšanas krāsni, kas tiktu būvēta pēc jaunākajam tehnoloģijām. Jaunas krāsns cena bija ļoti augsta, tā pārsniedza 5 miljonus euro, bet visi gribējuši, lai tā izmaksātu lētāk. Daudzi sadarbības partneri bijuši informēti par vēlmi uzbūvēt krāsni, un /pers. H/ tika piedāvāti krāsns izbūvei derīgi lietoti materiāli. Nopērkot krāsns komponentes un pārdodot tās pieteicējai, SIA „ALU METALS" guva peļņu apmēram 10 procentu apmērā no darījumu vērtības. Iekārtas tika iegādātas saskaņā ar iepriekš sastādītu projektu jeb rasējumiem. /pers. H/ par to, kāpēc pieteicēja neiegādājās pati minētās iekārtas, paskaidroja, ka viņam personīgi bijis izdevīgi nopelnīt. Darījumi notikuši ar pēcapmaksu no saņēmēja puses. Tā bijusi normāla biznesa situācija.

[29] Būdams nopratināts liecinieka statusā, /pers. I/ liecināja, ka lēmums par jaunas krāsns izbūvi tika pieņemts sakarā ar nodomiem palielināt ražošanas apjomu, un tam bija nepieciešama krāsns ar lielāku jaudu. No kāda Vācijas uzņēmuma tika saņemta krāsns specifikācija ar visiem rasējumiem; tajā tika piedāvāti dažādi varianti saistībā ar gāzes pieslēgšanu un izbūvi. Rasējumi tika nosūtīti vietējiem uzņēmumiem cerībā iegūt krāsns izbūvei derīgas sastāvdaļas. Par projekta tehnisko pusi bija atbildīgs /pers. K/, kurš koordinējis visas darbības. /pers. I/ liecināja, ka pilnībā jaunas krāsns izbūve pieteicējai izmaksātu 10 miljonus *euro*, taču projektam bija atvēlēts ap 2 miljoniem *euro*. Uz pieteicējas piedāvājumiem atsaucās SIA „AL METALS" un SIA „BARKS M". /pers. I/ pieteicējas vārdā parakstīja līgumu ar SIA „AL METALS", ko pārstāvējis /pers. B/. Par cenu vienojušies, /pers. B/ nosaucot prasīto cenu un pieteicējai nosaucot savējo. SIA „AL METALS" tika izvēlēta kā piegādātāja, jo konkrētā konstrukcija derējusi un citi piedāvājumi bijuši daudz dārgāki. /pers. I/ norādīja, ka kopumā tikušas iegādātas gan jaunas, gan lietotas iekārtas. Kuras no iegādātajām iekārtām bijušas jaunas, liecinieks nevarēja nosaukt. Tāpat viņš neatcerējās iekārtu ražotājus. Par aktiem par pamatlīdzekļu ieviešanu ekspluatācijā /pers. I/ paskaidroja, ka tos sastādīja uzņēmuma grāmatvedības daļa. Akti ne vienmēr tikuši parakstīti visiem kopā.

[30] Būdams nopratināts liecinieka statusā, /pers. K/ liecināja, ka viņš kontrolējis pieteicējas uzsākto jaunas kausēšanas krāsns izbūves procesu, sekojot tam, lai tiktu savākti un pēc tam samontēti visi komponenti. Projekts bijis jau sen, taču tas nav tapis pēc vācu vai turku uzņēmumu rasējumiem, jo pieteicējai pašai bijusi liela pieredze un zināšanas, lai uzbūvētu lētāku krāsni. Rasējumus un tehnisko projektu sagatavojis pats /pers. K/ datorizētajā projektēšanas programmā. Krāsns izbūves procesu /pers. K/ raksturoja kā sarežģītu un zināmā mērā haotisku, jo bijušas daudzas detaļas, kas tikušas uz vietas montētas, dažas glabājušās ilgāk. /pers. K/ norādīja, ka komponentu iegādes secībai nav bijis nozīmes, svarīgi bijis ievērot tikai to montēšanas secību. Par pieteicējas darījumiem ar SIA „BARKS M" /pers. K/ liecināja, ka viņam bijis zināms, ka šis uzņēmums kaut ko uz vietas izgatavojis un pēc tam to pārvedis ar autokāru uz pieteicējas teritoriju. /pers. K/ pieņēmis rekuperācijas iekārtu, pēc rasējumiem pārbaudot savienojumu vietas, taču tās izgatavošanas procesā nav bijis iesaistīts. Par pieteicējas darījumu ar SIA „AL METALS", iegādājoties sūkni šķidrā alumīnija maisīšanai, /pers. K/ liecināja, ka par šādas iekārtas esamību viņu informējis /pers. B/. /pers. K/ nav bijusi zināma šīs iekārtas izcelsme.

[31] Būdams nopratināts liecinieka statusā, /pers. L/ liecināja, ka no 2010.–2014. gadam viņš bija SIA „AL METALS" kapitāldaļu īpašnieks un amatpersona. SIA „AL METALS" iepirkusi metāllūžņus un pārdevusi tos tālāk pieteicējai. 2014. gadā izveidojās situācija, ka pieteicēja palikusi parādā

lielas summas SIA „AL METALS", kura savukārt nav varējusi norēķināties ar saviem kreditoriem. /pers. B/ piedāvājis /pers. L/ pārņemt SIA „AL METALS". Uzņēmums tika pārrakstīts uz /pers. B/ vārda, bet /pers. L/ personīgi no tā nekādu labumu neguva. SIA „AL METALS" aktīvos bijuši noliktavas krājumi – metāllūžņi, dažādi darbagaldi, konstrukcijas. /pers. L/ bijis informēts par pieteicējas plāniem būvēt jaunu rūpnīcas krāsni. SIA „AL METALS" rīcībā arī bijušas iekārtas, kas varēja tam būt noderīgas. Kāda bijusi to vērtība, /pers. L/ nav zinājis. Visas iekārtas glabājušās SIA „AL METALS" teritorijā, un principā tās varēja apskatīt jebkurš, kam bijusi piekļuve kopējai teritorijai, kurā atradusies arī pieteicēja un citi uzņēmumi.

[32] Būdama nopratināta liecinieka statusā, /pers. G/ liecināja, ka ir bijusi pieteicējas darbiniece laikā no 2013.–2015. gadam, strādājusi par grāmatveža palīgu. /pers. G/ apstiprināja, ka ir bijusi komisijas sastāvā, kas konstatējusi materiālu piegādi krāsns būvniecībai. /pers. G/ ar /pers. K/ vairākas reizes braukusi uz ražotni un pārliecinājusies par to, ka krāsns būvniecība notiek. Komisija konstatējusi, ka dokumentos norādītās preces krāsns būvniecībai ir saņemtas, un komisijas locekļi parakstījuši aktu. Akta sastādīšanas brīdī iekārtas jau bijušas piegādātas. Par to, ka minētās iekārtas ir tās, kas norādītas dokumentus, /pers. G/ uzzinājusi no /pers. K/.

[33] Tiesa, izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteicējas darījumi ar Uzņēmumiem faktiski nav notikuši. Šāds secinājums ir pamatots ar turpmāk minētajiem apsvērumiem.

Ir vispārzināms, ka grāmatvedības dokumentos ir iespējams iegrāmatot arī reāli nenotikušus darījumus vai darījumus, kas ir notikuši ar citu, nevis dokumentos norādīto personu, un uz šo dokumentu pamata ir iespējams nepamatoti izmantot priekšnodokļa atskaitīšanas tiesības. Izskatāmajā gadījumā lietā esošie pierādījumi nepārliecina tiesu, ka deklarētie darījumi ir notikuši tādā veidā, kā tas noformēts dokumentos, bet tieši pretēji – ka darījuma dokumenti noformēti neatbilstoši patiesiem notikumiem, un pieteicēja objektīvi nevarēja par to nezināt, tātad, par to ir zinājusi.

Darījums starp uzņēmumiem nav iespējams, pirms uzņēmumu pārstāvošās personas nav vienojušās par darījuma būtiskām detaļām. Jebkura darījuma pamats ir konkrētu fizisku personu rīcība. Personām, kuras bijušas iesaistītas darījumu faktiskajā norisē, ir jābūt spējīgām sniegt pietiekami skaidru informāciju. Vislielākā mērā tas attiecināms uz situāciju, ja darījumi ir notikuši salīdzinoši ilglaicīgas un stabilas sadarbības ietvaros un ja šo darījumu realizācija objektīvi prasa no to dalībniekiem pastāvīgu sazināšanos, darbību saskaņošanu u.tml.

Izskatāmajā lietā darījumos iesaistītās personas formāli ir apstiprinājušas darījumu faktu. Taču tiesas ieskatā ar to vien nav pietiekami, lai atzītu, ka apstrīdētie darījumi ir notikuši.

Neviena no darījumos iesaistītajām personām nevarēja sniegt izsmeļošus un saprotamus paskaidrojumus par darījumu faktisko norisi. Pieteicējas pārstāvja /pers. B/ un lietā nopratināto liecinieku norādīto faktisko apstākļu izklāsts pārsvarā ir vispārīgs, nekonkrēts, vietām pretrunīgs un maz ticams, tādēļ tiesa tam nepiešķir ticamību.

[34] Vispirms tiesa aplūkos darījumus saistībā ar iekārtu – krāsns sastāvdaļu – iegādi. Apkopojot iepriekš šajā spriedumā minēto, konstatējams, ka saskaņā ar darījumu dokumentiem pieteicēja no Uzņēmumiem iegādājusies lavas tekņu komplektu, kausētā alumīnija ūdens dzesēšanas sistēmas komplektu, gāzes rekuperācijas sistēmu, elektromagnētisko sūkni šķidrā alumīnija maisīšanai, šķidrā alumīnija dzesēšanas sistēmu, metāla karkasu un dūmvadu sistēmu.

Pirmās pretrunas darījumos iesaistīto personu paskaidrojumos pamanāmas jau saistībā ar pašu pieteicējas jaunās krāsns izbūves procesa vispārīgajiem apstākļiem. No pieteicējas agrāko amatpersonu sniegtās informācijas izriet, ka jaunas krāsns būvniecības izmaksas bijušas pārlieku lielas, tādēļ tika pieņemts lēmums to būvēt pašu spēkiem, iepērkot nepieciešamās komponentes. Šāds skaidrojums neatklāj, kādu iemeslu dēļ šāds risinājums netika izvēlēts jau pašā sākumā. Šķiet visai apšaubāmi, ka uzņēmums, kurš tirgū darbojas ilgu laiku, turklāt kuram pašam, kā liecināja /pers. M/, ir bijusi pieredze kausēšanas krāšņu izgatavošanā un eksportēšanā, nezinātu krāsns izbūves tirgus izcenojumus. Citiem vārdiem, pieteicējai kā informētam tirgus dalībniekam bija jāzina aptuvenās jaunas krāsns izbūves izmaksas un to samērojamību ar tās finansiālajām iespējām.

Tā kā jaunās krāsns izbūves mērķis bija panākt atbilstību augstiem energoefektivitātes u. tml. rādītājiem, nav saprotams, kā to varēja būt iespējams panākt, par komponentiem izmantojot lietotas iekārtas, arī tādas, kas atrastas metāllūžņos un atjaunotas, nomainot dažas detaļas. Darījumos iesaistīto personu skaidrojumi, ka pēc iekārtu pārbaudes viss esot strādājis atbilstoši iecerētajam, ir vispārīgi un nepārbaudāmi. Jebkurā gadījumā ir maz ticams, ka krāsns, kas izbūvēta no dažādas nolietojuma pakāpes komponentiem, būs tikpat efektīva ražošanā un energoefektīva kā pēc jaunākajām tehnoloģijām tikko ražota krāsns.

Izskanēja arī informācija, ka krāšņu ražotāji pēc pieteicējas aicinājuma bija sagatavojuši attiecīgus rasējumus, kas tikuši izmantoti turpmākajā krāsns izbūves procesā. Te jāatzīmē, ka, lai gan par šādu rasējumu esamību tiesai nebija iespējams pārliecināties, nav saprotams, kādēļ potenciālie pasūtījuma izpildītāji šādus rasējumus būtu gatavojuši, nepastāvot nekādiem konkrētiem nodomiem veikt pasūtījumu. Pretrunīgi vērtējams arī tas, ka, pēc /pers. K/ teiktā, viņš šos rasējumus nemaz neesot izmantojis, bet sagatavojis savus, pēc kuriem arī esot vadījies visā turpmākajā krāsns izbūves procesā.

Darījumos iesaistītās personas arī norādīja uz to, ka pieteicēja esot izsūtījusi vairākiem vietējiem uzņēmumiem piedāvājumus sadarbībai jaunās krāsns izbūvē. Tomēr precīza informācija, kam tieši šādi piedāvājumi bijuši izsūtīti, kas šos piedāvājumus sagatavojis, kāds ir bijis to saturs, netika sniegta. Līdz ar to apgalvojums, ka Uzņēmumi būtu atsaukušies uz pieteicējas izteiktiem sadarbības piedāvājumiem, ir deklaratīvs. Lietā ir SIA „AL METALS" 2015. gada 12. janvāra pieteicējai adresēta vēstule ar piedāvājumu iegādāties „elektromagnētisko iekārtu metāla izvadīšanai no krāsns liešanas iekārtās" (*sk. šā sprieduma 16.1. apakšpunktu*). Ņemot vērā to, ka SIA „AL METALS" amatpersona /pers. B/, kurš parakstījis šo vēstuli, ir šajā laikā bijis vienlaikus arī pieteicējas kapitāldaļu īpašnieks, un ņemot vērā arī to, ka, pēc pašu pieteicējas kapitāldaļu īpašnieku /pers. B/, /pers. M/ un /pers. H/ teiktā, viņu starpā pastāvīgi notikušas apspriedes, domu apmaiņa par krāsns projekta virzību, nav saprotams, kādēļ vispār ir bijis nepieciešams sūtīt šādu formāla rakstura vēstuli. Konkrētās lietas apstākļu gaismā šāda vēstule drīzāk liecina par to, ka tā sastādīta formāli, lai kalpotu kā papildus rakstveida apliecinājums it kā faktiski notikušam darījumam.

[35] Izvērtējot darījumu dokumentus, tiesa secina, ka tie nesniedz skaidru priekšstatu par darījumu norisi un tikai pastiprina šaubas par noformēto darījumu atbilstību komerciālajai realitātei.

Tiesa konstatē, ka visi noslēgtie līgumi par iekārtu – krāsns sastāvdaļu – iegādi ir līdzīgi pēc formas un satura. Visos darījumos tā priekšmets ir atspoguļots vispārīgi, bez norādes uz izcelsmi, ražotāju, izgatavošanas gadu, ražotāja sērijas numuru u.tml., kas nešaubīgi spētu to identificēt. Līgumos ir vien atsauce uz to pielikumiem – „specifikācijām" uz dažām lapām, kas attiecīgo iekārtu attēlo grafiskā formā ar paskaidrojumiem svešvalodā.

Nav šaubu, ka krāsns sastāvdaļu iegādes, to normālas savietošanas un tālākās ekspluatācijas atkarīga visa uzņēmuma veiksmīga tālākā darbība. Līdz ar to grūti iedomāties, ka uzņēmums iekārtas izvēlētos paviršī, neizpētot to izcelsmi, neizvērtējot to savstarpējo savietojamību, neapsverot to energoefektivitātes u.c. parametrus. Pieteicējas iesniegtie dokumenti par to neliecina. Piemēram, šā sprieduma iepriekšējā punktā pieminētā SIA „AL METALS" 2015. gada 12. janvāra pieteicējai adresētā vēstule ar piedāvājumu iegādāties attiecīgo iekārtu satur šīs iekārtas grafisku zīmējumu. Ja šī iekārta, kā izriet no /pers. B/ un /pers. L/ skaidrojuma, esot atradusies SIA „AL METALS" valdījumā starp metāllūžņiem, tad nav skaidrs, kas

izgatavojis minēto zīmējumu. No tālākās darījumu norises gaitas redzams, ka puses noslēgušas līgumu tikai gandrīz pēc mēneša, 2015. gada 6. februārī, un no līgumam pievienotās „specifikācijas" redzams, ka tā minēto zīmējumu nesatur, bet ir sastādīta angļu valodā, atspoguļojot vispārīgu informāciju par iekārtas četru atsevišķo daļu parametriem. Specifikāciju parakstījis /pers. B/. Informācijas, kurš sastādījis tā tekstu un kādēļ tas sastādīts angliski, lietā nav. No iepriekš minētajiem dokumentiem izriet, ka iekārta tikusi pārdota tieši par tādu cenu, kādu sākotnēji piedāvājusi SIA „AL METALS". Lietā nav informācijas, izņemot darījuma pušu pārstāvju nekonkrētus apgalvojumus, kā tikusi panākta vienošanās par cenu. Nav skaidrs, kā SIA „AL METALS" iekārtai noteikusi piedāvāto cenu un kā pieteicēja no savas puses to izvērtējusi un atzinusi par pieņemamu. Arī minētais apstāklis raksturo šo darījumu kā fiktīvu, formāli noformētu.

[36] Uz noslēgto darījumu neatbilstību normālai komerciālajai praksei liecina arī turpmāk minētie apstākļi darījumu noformēšanā. Piemēram, diviem no noslēgtajiem līgumiem, kas datēti ar atšķirīgiem datumiem, nesaprotamu iemeslu dēļ ir ticis piešķirts viens un tas pats numurs – Nr. 12-27 (*sk. šā sprieduma 13.1. un 17.1. apakšpunktu*). No līgumu satura secināms, ka pārdota tiek viena un tā prece – kausētā alumīnija ūdens dzesēšanas sistēma, tomēr nav saprātīga izskaidrojuma, kādēļ tikuši noslēgti divi līgumi – otrs līgums ir par tās pašas iekārtas 4.?6. sastāvdaļas iegādi. Ja puses no sākuma bija iecerējušas iekārtu pārdot daļās, tad nav skaidrs, kādēļ tas nav ticis atrunāts jau pirmajā līgumā.

Arī darījumā par lavas tekņu komplekta pirkumu nav skaidrs, kādēļ bijusi nepieciešamība to piegādāt trijās daļās ar četru dienu intervālu, jo, kā izriet no darījumā iesaistīto personu skaidrojuma, iekārtas nogādāšana pieteicējai nav sagādājusi nekādas grūtības, tā bija vienkārši jāpārvieto no teritorijas vienas daļas uz citu. Nav rodama arī atbilde uz jautājumu, kā šīs iekārtas sastāvdaļas tika atlasītas un sakomplektētas attiecīgajās trijās daļās un kurš to darīja, jo tai, atrodoties starp metāllūžņiem, būtu bijis jābūt visai nekārtīgā kondīcijā.

Noslēgtie līgumi paredzēja arī to, ka preces atbilstību pavadzīmē norādītajai pircējs apstiprina ar savu parakstu; pēc pavadzīmes parakstīšanas pircējam vairs nav tiesību izteikt pretenzijas tostarp attiecībā uz komplektācijas neatbilstību. Tiesai šāda nosacījuma iekļaušana līgumos nav saprotama, jo tas acīmredzami neatbilst pieteicējas interesēm. Piegādājot iekārtas pa daļām, par to pilnu komplektācijas atbilstību un atrašanos ekspluatācijai derīgā stāvoklī varēja pārliecināties vienīgi pēc tam, kad iekārta būtu sakomplektēta un izmēģināta darbībā. No noformēto darījumu dokumentu satura jāsecina, ka iekārtu pieņemšana notikusi, nepārbaudot to darba stāvokli, kas nav raksturīgi normālai komerciālajai praksei, it sevišķi iegādājoties dārgus ražošanas līdzekļus.

No darījumos iesaistīto personu sniegtās informācijas tiesa nav guvusi loģisku izskaidrojumu šiem darījumiem raksturīgajām darbībām, vienu preci piegādājot vairākās daļās un attiecīgi sadalot maksājumu veikšanu. Tiesas ieskatā, vienīgais saprātīgais skaidrojums tam var būt tāds, ka šo darījumu īstenotājiem bija nepieciešams darījumu noformējumu pakārtot noteikta apmēra finanšu plūsmām noteiktos laika periodos, un tas raksturo noformētos darījumus kā neatbilstošus saimnieciskajai realitātei.

[37] Šaubas par pieteicējas darījumu ar SIA „AL METALS" un SIA „ALU METALS" īstumu rada arī apstāklis, ka minētie uzņēmumi darījumu norises brīdī ir bijuši uzskatāmi par saistītām personām Komerclikuma izpratnē. SIA „AL METALS" un SIA „ALU METALS" īpašnieki /pers. B/ un /pers. H/ šajos darījumos guva peļņu sev piederošajiem uzņēmumiem, bet vienlaikus, būdami pieteicējas kapitāldaļu īpašnieki, darbojās pretrunā ar tās interesēm, jo šādi noteiktā apmērā sadārdzināja krāsns izbūves projektu. Jāņem vērā arī tas, ka darījumos iesaistīto pušu pārstāvju iepriekšējā pazīšanās un cieša komerciāla saistība varēja atvieglot tādas vienošanās, kuru saturs un patiesie mērķi uz ārpusi netika atklāti.

[38] Kā tika noskaidrots audita laikā, SIA „ALU METALS" saskaņā ar dienestam sniegto informāciju kausētā alumīnija ūdens dzesēšanas sistēmu bija iegādājusies no ārvalsts komersanta *Lucky Invest s.r.o.* 2014. gada 20. novembrī. Šajā kontekstā tiesa atzīmē kā svarīgu apstākli, ka no /pers. H/ skaidra un detalizēta informācija par šā darījuma apstākļiem netika saņemta, kas liek domāt, ka viņa paša loma gan šajā, gan citos šajā lietā analizējamajos darījumos ir bijusi formāla rakstura – tik vien kā parakstīt attiecīgos dokumentus un apstiprināt darījumu šķietamo esību. Uz to norāda vairāki apstākļi to savstarpējā sakarībā – piemēram, /pers. H/ sākotnējā paskaidrojumā norādījis, ka iekārtas rasējuma (tehniskās specifikācijas) sagatavošanai bija pieaicināti speciālisti, bet nav precīzāk norādījis, kas tie ir bijuši par speciālistiem, kā ar viņiem panākta vienošanās par rasējumu izpildi, kas par to maksājis utt.; nav norādīta informācija par iekārtas transportēšanas apstākļiem (kas to pasūtīja, koordinēja, kas veica iekraušanu un izkraušanu u. tml.). Zīmīgi ir arī tas, ka SIA „ALU METALS" sākotnēji nebija deklarējusi dienestam šo darījumu, bet, kā izriet no audita lietas materiāliem, to veica tikai 2015. gada 23. aprīlī, sniedzot korekcijas PVN deklarācijā par 2014. gada novembri, – pēc tam, kad pieteicēja tika informēta par plānoto auditu. Šis apstāklis var norādīt uz radušos nepieciešamību atrast formālu skaidrojumu iekārtas izcelsmei pieteicējas audita laikā. No /pers. H/ liecībām nav skaidri saprotams, kā uzsākās un attīstījās sadarbība ar minēto ārvalsts komersantu – /pers. H/ liecināja vien to, ka ar minētā uzņēmuma pārstāvi /pers. U/ iepazinies kādā izstādē Hanoverē [Vācijā] un ar viņu sazinājies gan telefoniski, gan personīgi tiekoties. Tomēr, ņemot vērā SIA „ALU METALS" un *Lucky Invest s.r.o.* darījumu kopējo vērtību, kas saskaņā ar Slovākijas nodokļu administrācijas sniegto informāciju sasniedza apmēram 2 miljonus *euro*, būtu bijis loģiski sagaidāms, ka sadarbības apstākļi ar tik nozīmīgu partneri tiktu izklāstīti detalizētākā un konkrētākā veidā. Zīmīgi arī, Slovākijas nodokļu administrācijas dienestam sniegtā informācija liek domāt, ka *Lucky Invest s.r.o.* pārstāvošās personas ir bijušas Latvijas valstspiederīgie. Turklāt, pats būtiskākais, ka /pers. H/ paskaidrojumā dienestam norādījis, ka norēķini ar iekārtas piegādātāju ir notikuši pilnā apmērā, savukārt no Slovākijas nodokļu administrācijas dienestam sniegtās informācijas izriet tieši pretējais – ka norēķins nav noticis. Kā arī būtiski, ka no Slovākijas nodokļu administrācijas dienestam sniegtās informācijas secināms, ka *Lucky Invest s.r.o.* atbilst fiktīva uzņēmuma pazīmēm, jo tā nesadarbojās ar nodokļu iestādi, tās reģistrācijas adresē nav tikusi veikta komercdarbība, bet tikai korespondences saņemšana.

Līdzīgi secinājumi attiecināmi arī uz SIA „ALU METALS" sadarbību ar Igaunijas komersantu *OU TranssFera DR*. Kaut arī /pers. H/ uzsvēra, ka šīs firmas īpašnieks ir bijis viņa paziņa uzvārdā Reuts, tiesa uzskata, ka viņš nevarēja nezināt, ka viens no šā uzņēmuma īpašniekiem ir arī pieteicējas tā brīža amatpersona /pers. M/. Šajā kontekstā būtu apšaubāmi domāt, ka /pers. M/ par šo darījumu – dzesēšanas sistēmas un metāla karkasa iegādi – neko nebūtu zinājis. Svarīgi atzīmēt arī apstākli, ka Igaunijas nodokļu administrācija nav konstatējusi faktiski veiktu *OU TranssFera DR* saimniecisko darbību.

Tiesa uzskata, ka iepriekš minētie apstākļi kopumā ļauj secināt, ka SIA „ALU METALS" darījumi ar ārvalsts komersantiem *Lucky Invest s.r.o.* un *OU TranssFera DR* nepierāda iegādāto iekārtu izcelsmi, bet gan norāda uz to, ka ir tikuši mērķtiecīgi noformēti fiktīvas darījumu ķēdes posmi.

[39] Tiesai nav saprotama pieteicējas darījumu ar SIA „AL METALS" norises gaita. Pirms apstrīdēto darījumu noslēgšanas SIA „AL METALS" pārgāja pieteicējas kapitāldaļu īpašnieka /pers. B/ īpašumā. Kā liecināja /pers. L/, viņš atbrīvojies no īpašumtiesībām uz kapitāla daļām šajā uzņēmumā, jo tam bijuši lieli parādi, kurus faktiski, pēc viņa teiktā, izraisījusi pieteicējas rīcība, atsakoties nokārtot savas parādsaistības. Tajā pašā laikā SIA „AL METALS" rīcībā bijuši metāllūžņu krājumi, starp kuriem atradies arī lavas tekņu komplekts un dzesēšanas sistēma, kas tika realizēti pieteicējai par 275 759 *euro* un attiecīgi par 615 890 *euro*. Ņemot vērā, ka pēc darījumos iesaistīto personu skaidrojuma iekārtu atjaunošanai nebija nepieciešami vērā ņemami ieguldījumi, būtu secināms, ka SIA „AL METALS" rīcībā jau pirms tās īpašnieku maiņas ir bijuši ļoti vērtīgi aktīvi, un šajā sakarā nav ticamas /pers. L/ liecības, ka viņš nav apsvēris iespēju noskaidrot šo iekārtu tirgus vērtību un tās pārdot, lai norēķinātos ar kreditoriem, un piekritis bez ierunām

atbrīvoties no uzņēmuma, turklāt par labu tai personai, kurai zināmā mērā par šādu situāciju būtu jāuzņemas atbildība.

[40] Turklāt, kopumā ņemot, un turpmāk minēto secinājumu vienlīdz attiecinot arī uz pieteicējas darījumu ar SIA „BARKS M" par gāzes rekuperācijas sistēmas iegādi, tiesa uzskata, ka ir jābūt ļoti naivam, lai vispār noticētu stāstam par metāllūžņos atrastajām iekārtām, kuras ar minimālu ieguldījumu savestas kārtībā, varēja tikt pārdotas par vairākiem simtiem tūkstošu *euro*.

[41] Lietā ir arī saņemta pretrunīga informācija attiecībā uz /pers. K/ lomu šā projekta īstenošanā. Piemēram, /pers. B/ norādīja, ka /pers. K/ pirms iekārtu iegādes no SIA „AL METALS" esot tās apsekojis un atzinis par derīgām, taču pats /pers. K/ apstiprināja tikai to, ka esot tās aplūkojis jau pēc tam, kad /pers. B/ bija pārņēmis SIA „AL METALS" un tās aktīvus. Šajā sakarā nav saprotama /pers. B/ interese iegādāties SIA „AL METALS" ar mērķi pārņemt tās aktīvus, ja nebija zināms, vai tās rīcībā esošās lietotās iekārtas vispār būtu derīgas izmantošanai pieteicējas jaunās krāsns projektā. Tāpat arī darījumā ar SIA „BARKS M" par gāzes rekuperācijas sistēmu nav saprotami turpmāk minētie apstākļi to savstarpējā kopsakarā. Liecinieks /pers. J/ norādīja, ka bija komunicējis ar /pers. M/; /pers. J/ pat nepieminēja /pers. K/, kuram bija jābūt galvenajam noteicējam par to, vai produkts ir derīgs iegādei. Savukārt /pers. K/ norādīja vien to, ka esot šo iekārtu pieņēmis, bet neesot ņēmis nekādu dalību tās atjaunošanā. /pers. K/ tikai pārbaudījis iekārtu pēc rasējumiem; tā bijusi nokrāsota un izskatījusies kā jauna, tāpēc /pers. K/ nevarēja apstiprināt, ka šī iekārta varēja būt atrasta starp metāllūžņiem un atjaunota. Šajā kontekstā nav saprotams, pēc kādiem rasējumiem /pers. K/ pārbaudījis iekārtas atbilstību, jo /pers. J/ nebija norādījis, ka no pieteicējas puses būtu saņēmis kādus rasējumus, atbilstoši kuriem būtu pielāgojis šo iekārtu.

Tiesa neapšauba /pers. K/ kompetenci tehniskas dabas jautājumos, un lietā arī nav apšaubīts fakts, ka iekārtas ir tikušas iegādātas. Taču viņa sniegtās liecības apstrīdēto darījumu kontekstā tiesas ieskatā ir samākslotas un nepārliecinošas, un izskatāmā strīda apstākļos tas norāda uz to, ka šo iekārtu iegāde nav notikusi tā, kā tas atspoguļots noformētajos dokumentos, un /pers. K/, tāpat arī citām darījumos iesaistītajām personām patiesībā ir bijusi zināma gan patiesā šo iekārtu izcelsme, gan to nonākšanas pieteicējas rīcībā apstākļi. Tiesa, ņemot vērā visas lietā konstatētās neatbilstības un neskaidrības, ir pārliecināta, ka personas sev zināmu iemeslu dēļ šos apstākļus neatklāj.

[42] Par darījumu formālo raksturu liecina arī apstākļi saistībā ar piegādātāju sniegtajām garantijām.

Piemēram, līgumā ar SIA „AL METALS" par elektromagnētiskā sūkņa iegādi nosacījums par garantiju vispār nav iekļauts, uz ko, tiesas ieskatā, ir jāraugās ar skepsi, jo normālas komerciālās darbības ietvaros, iegādājoties iekārtas apmēram pusmiljona *euro* vērtībā, būtu pašsaprotami nodrošināties pret iespējamām problēmām nākotnē saistībā ar to ekspluatāciju.

Tāpat garantijas netika paredzētas arī pieteicējas noslēgtajā līgumā ar SIA „BARKS M" par gāzes rekuperācijas sistēmas pirkumu. /pers. J/ liecināja, ka garantijas SIA „BARKS M" vārdā viņš sniedza mutiski pieteicējas pārstāvim /pers. M/. Uzņemtās saistības nozīmējušas, ka /pers. J/ par saviem līdzekļiem salabotu to, kas kādu iemeslu dēļ nestrādātu. Tiesas ieskatā šādi nekonkrēti apsolījumi nav raksturīgi normālas komercdarbības ietvaros faktiski veiktam darījumam.

Savukārt pieteicējas līgumos ar SIA „ALU METALS" par ūdens dzesēšanas un dūmvadu sistēmu iegādi iekļauts punkts par trīs gadu garantijas termiņa noteikšanu. Līgumos nav sīkāk izklāstīts, kādos gadījumos iestājas pārdevēja atbildība un kāds ir tās apjoms. Arī uz nopratināšanas gaitā tiesas uzdoto jautājumu, kā bija domāts nodrošināt minēto trīs gadu garantiju, SIA „ALU METALS" amatpersona /pers. H/ atbildēja izvairīgi, vien norādot, ka trīs gadu garantija esot minimālais termiņš. Ar līguma sastādīšanu un šā punkta ietveršanu tajā esot nodarbojusies pieteicēja. Tiesas ieskatā, arī šāds apstāklis raksturo darījumu norises procesu kopumā kā formālu, neatbilstošu parastai praksei, kad līgumslēdzējas puses rūpīgi seko līgumos ietveramajiem nosacījumiem un to izpildes mehānismiem, nevis vienaldzīgi pieļauj tādu noteikumu paredzēšanu, par kuru īstenošanu nav skaidrības.

[43] Lietā ir akti par iegādāto iekārtu (krāsns komponenšu) un konteineru ieviešanu ekspluatācijā.

No lieciniekusniegtajām liecībām nav rodams priekšstats par to, kādos apstākļos minētie akti ir tikuši sastādīti un parakstīti. Lieciniece /pers. G/ norādīja, ka bija vairākkārt braukusi kopā ar /pers. K/ uz ražotni, lai pārliecinātos, ka notiek krāsns būvniecība. Pēc /pers. G/ vārdiem, aktus sagatavoja priekšniecība, un komisijas locekļi tos parakstīja pēc tam, kad attiecīgās preces jau bija saņemtas. Preču saņemšanas brīdī /pers. G/ klāt nav bijusi. Komisijas locekļi konstatēja, ka preces ir tikušas piegādātas, un parakstīja aktu. /pers. G/ pārliecinājusies, ka atvesta tieši dokumentos norādītā iekārta, pēc /pers. K/ sacītā. Iekārtas bijušas izjauktā stāvoklī. Turpretim no /pers. K/ liecībām precīzi šādi apstākļi neizriet. /pers. K/ liecināja, ka /pers. G/ ir bijusi par inventarizāciju, kas notikušas reizi pusgadā, atbildīgā persona, kura apstiprinājusi preču saņemšanu, piedaloties pie to izkraušanas. Arī citi lietā nopratinātie liecinieki par aktu sastādīšanas apstākļiem skaidru un precīzu informāciju nav snieguši.

No grāmatvedības viedokļa minētie akti apliecina to, ka pieteicēja šīs iekārtas ir atzinusi par saviem pamatlīdzekļiem. Tiesas ieskatā būtu saprātīgi uzņēmuma pamatlīdzekļos ieskaitīt tikai ekspluatācijai derīgas iekārtas, pārliecinoties par to esamību darba kārtībā. Tomēr izskatāmajā gadījumā nav skaidrs, kādēļ, piemēram, šķidrā alumīnija dzesēšanas sistēma, kas tika iegādāta pa daļām (1.?3. daļa un pēc tam 4.?6. daļa), bet kurai funkcionāli jābūt vienai iekārtai, arī ekspluatācijā ir tikusi nodota atsevišķi divās daļās, tas ir, 1.?3. daļa ieviesta ekspluatācijā jau krietnu laiku pirms tam, kad tika iegādāta šīs pašas iekārtas 4.?6. daļa. Nebūtu pamatoti secināt, ka pusi no iekārtas būtu iespējams palaist un pārliecināties par tās funkcionālo atbilstību vēl pirms otras puses iegādes un montāžas. Tas liecina drīzāk par to, ka minētajiem aktiem, tāpat kā pārējiem noformētajiem darījumu dokumentiem, ir bijis vien formāls raksturs.

Ievērojot minēto, tiesa secina, ka šie akti nekādā veidā nepierāda apstrīdēto darījumu faktisko esamību.

[44] Attiecībā uz pieteicējas darījumiem ar SIA „BARKS M" par konteineru iegādi tiesa secina turpmāko.

Darījumu pamatošanai lietā iesniegts pušu starpā 2011. gadā noslēgtais līgums. Tiesa konstatē, ka minētais līgums neparedz to, ka SIA „BARKS M" pēc pieteicējas pasūtījuma izgatavotu vai modificētu kādus saimnieciskajā darbībā izmantojamus priekšmetus.

Apstākļi, uz kuriem norādīja darījumos iesaistītās personas, tiesas ieskatā ir šaubīgi un nepārliecinoši. Pieteicējas pārstāve tiesas sēdē īpaši uzsvēra to, ka nav saprotams, kā dienests nonācis pie secinājuma, ka minētie konteineri ir bijuši izgatavoti rūpnieciski un kā vispār nosakāms tas, vai attiecīgā lieta ir izgatavota rūpnieciski. Šajā sakarā jānorāda, ka atšķirība ir ražošanas tehnoloģiskajā procesā. Ar rūpniecisku izgatavošanu šā jēdziena parastajā nozīmē tiek saprasts process, kad lieta tiek izgatavota uz atbilstošām, speciāli pielāgotām iekārtām, standartizētā veidā, kas nodrošina liela skaita vienādu preču saražošanu. Principā var pieļaut, ka metāla konteineru būtu iespējams izgatavot arī tādā veidā, uz ko pastāv pieteicēja, proti, ārpus standartizēta ražošanas procesa, taču nevar būt šaubu par to, ka tikai rūpniecisks izgatavošanas veids nodrošinās atbilstību noteiktiem preces kvalitātes standartiem, piemēram, izturībai. Pretēji pieteicējas pārstāves viedoklim, tiesa uzskata, ka šādām tehnoloģiski atšķirīgi izgatavotām lietām būtu viegli pamanāmas atšķirības, tas attiektos gan uz salaidumu vietām, gan detaļu stiprinājumiem, gan krāsojumu. Turklāt individuāli izgatavotiem vairākiem priekšmetiem, atšķirībā no rūpnieciski izgatavotiem, būtu jābūt arī savstarpēji pamanāmām atšķirībām. Līdz ar to tiesa neapšauba, ka dienesta darbinieki, apskatot konteinerus dabā, varēja izdarīt droši ticamus pieņēmumus par to, vai tie izgatavoti rūpnieciski vai nē.

Tiesa nepiešķir ticamību liecinieka /pers. J/ liecībām, ka viņš izgatavojis konteinerus saviem spēkiem, tostarp arī tā iemesla dēļ, ka viņa sniegtā

informācija par pašu konteineru izgatavošanas procesu ir vispārīga un stipri vienkāršota. No sniegtajām liecībām nav skaidrs, piemēram, tas, kā liecinieks pārliecinājies par izmantoto materiālu derīgumu konkrētā produkta izgatavošanai, jo nebūtu saprātīgi pieņemt, ka derīgas būtu jebkādas konsistences un biezuma metāla plāksnes. Lai gan no /pers. J/ liecībām neizriet, cik ilgs laiks bijis nepieciešams viena konteinera izgatavošanai, taču ir apšaubāms, ka viens cilvēks, kaut arī iesaistot palīgus, viena mēneša laikā spētu gan savest kārtībā gāzes rekuperācijas sistēmu, gan izgatavot 12 konteinerus.

Tiesa uzskata, ka liecinieks šādas liecības sniedz nolūkā neatklāt darījumu, kuros viņš bijis iesaistīts, patieso nozīmi un raksturu.

Tiesai arī nav saprotama pieteicējas interese šāda veida darījumā, pat ņemot vērā to, ka SIA „BARKS M" it kā izgatavotie konteineri piedāvāti par lētāku cenu nekā tirgū pieejamie. Jebkuram rūpnieciski ražotam konteinerim ir noteikti parametri, tostarp sienu, grīdas biezums, svars, kravnesība u. c. Tiesa apšauba, ka pieteicējai, kurai metāllūžņu uzglabāšanai un pārvadāšanai izmantojamie konteineru nepieciešami ikdienas saimnieciskajā darbībā, vienīgais svarīgais kritērijs būtu bijusi cena, un ka pieteicēja būtu ar mieru šādus konteinerus iegādāties, nepārliecinoties par to izturību. Visu iepriekš minētie apstākļu kopums tiesai rada pārliecību, ka pieteicēja ir patiesībā ir zinājusi, ka šie konteineri nav tikuši izgatavoti SIA „BARKS M", līdz ar to nav šaubu par to, ka pieteicēja, formāli apstiprinot šos darījumus, ir apzinājusies, kāds ir bijis to patiesais raksturs un mērķis. Tiesas ieskatā pie konkrētajiem apstākļiem tas nevar būt nekas cits kā apzināta piedalīšanās nodokļu izkrāpšanas darbībās.

[45] Izvērtējot apstākļus saistībā ar pieteicējas darījumiem ar SIA „AL METALS" par alumīnija lietņu iegādi, tiesa secina, ka tie nesniedz skaidru priekšstatu par to norisi un rada pamatotas šaubas par to atbilstību īstenībai. Tiesa šādu secinājumu balsta uz turpmāk minētajiem apsvērumiem.

Noslēgtajā līgumā noteikts, ka pārdodamās preces sortiments, kvalitāte, daudzums, piegādes vieta un laiks tiek mutiski saskaņots pirms katras konkrētās preču partijas pārdošanas un tam jābūt norādītam attiecīgajās pavadzīmēs. Tiesa konstatē no darījumu pavadzīmēm, ka šādu informāciju pilnībā tās nesatur, aprobežojoties vienīgi ar norādi uz preces nosaukumu „Aluminium legature NI 5 % lietņi", artikula numuru, daudzumu tonnās un cenu par vienu tonnu. Savukārt apstākļi, kā tika saskaņotas prasības attiecībā uz kvalitāti, piegādes nosacījumiem, cenu u. c., nav tikuši darīti zināmi.

No lietā iesniegtajiem pierādījumiem nav arī iespējams noskaidrot šo preču izcelsmi. SIA „AL METALS" tā brīža amatpersona /pers. B/ skaidrojis, ka tās iegādātas no ārvalsts komersanta *Diova International s.r.o.*, tomēr nekādu pierādījumu šim apgalvojumam nav. Tāpat nav ziņu par to, kā prece tika saņemta, kas to izkrāva, uzskaitīja un pārvietoja uz pieteicējas noliktavu.

Tiesa uzskata, ka konkrētas un precīzas informācijas par darījuma apstākļiem neesamība, ko pieteicēja nav pūlējusies sniegt, lai pārliecinātu tiesu, ka darījuma ekonomiskā būtība atbildusi noformētajiem dokumentiem, norāda uz to, ka minētie darījumi ir bijuši fiktīvi un tikuši noformēti ar mērķi gūt fiskālas priekšrocības atskaitāmā priekšnodokļa veidā.

[46] Tiesas ieskatā īpašu ievērību apstrīdēto darījumu gaismā pelna apstāklis, ka Uzņēmumi darījumus ar pieteicēju savās deklarācijās ir norādījuši, taču PVN nomaksu budžetā nav veikuši. Pieteicējas iebildums, ka informācija par Uzņēmumu nodokļu parādiem nav uz to attiecināma, vērtējams kritiski. Lietas apstākļu vispusīga analīze tiesai dod pamatu uzskatīt, ka darījumos iesaistīto personu darbības ir bijušas mērķtiecīgas un savstarpēji saskaņotas, un konkrēto nodokļu parādu izveidošanās ir bijis tieši viens no šādas shēmas mērķiem, lai tiktu realizēta nodokļu izkrāpšana.

[47] Izveidojot saskanīgu kopainu par lietā analizējamajiem apstākļiem un apkopojot visus iepriekš minētos secinājumus, tiesa nonāk pie slēdziena, ka pieteicējas darījumi ar Uzņēmumiem pēc to ekonomiskās būtības ir fiktīvi un ir tikuši noformēti ar mērķi gūt fiskālas priekšrocības atskaitāmā nodokļa veidā. Tā kā nav apstrīdēts fakts, ka konkrētās iekārtas, konteineri, kā arī ražošanas procesam iegādātie alumīnija lietņi pieteicējas rīcībā ir nonākuši, ir secināms, ka darījumi patiesībā notikuši nevis ar Uzņēmumiem, bet ar citu darījumu dokumentos neminētu personu vai personām, tātad ar tādu subjektu, kas nav uzskatāms par nodokļu maksātāju. Dienesta lietā iegūto netiešo pierādījumu apjoms ļauj secināt, ka pieteicēja ir apzināti un mērķtiecīgi iesaistījusies darījumos, kas vērsti uz PVN izkrāpšanu.

[48] Izvērtējot pieteicējai piemērotās soda naudas un nokavējuma naudas pamatotību, tiesa secina, ka tā atbilst likuma "Par nodokļiem un nodevām" 29. panta otrajā daļu, 32. panta piektajā un sestajā daļā, kā arī $32.^4$ pantā ietvertajiem nosacījumiem. Pieteicēja nav norādījusi uz Lēmuma nepilnībām šajā daļā, kā arī nav izteikusi iebildumus, ka Lēmumā būtu pielaistas kādas aprēķinu kļūdas.

[49] Līdz ar to tiesa atzīst, ka Lēmums ir tiesisks un pamatots, bet pieteicējas pieteikums ir jānoraida.

**Rezolutīvā daļa**

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 251. panta sesto daļu, Administratīvā rajona tiesa

**nosprieda**

**noraidīt** AS „A Holding" pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektores 2017. gada 6. jūnija lēmuma Nr. 30.2?22.8/3173 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnesis R. Dončenko